

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ СВАГДА О ДАНУ СВАКЕ ПРЕДСТАВЕ НА ПО ТАБАКА. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 н. месечно. — Претплата се шаље Корнелу Јовановићу, који се из љубави према позоришту примио да разашиле овај лист.

К Р А Љ Л И Р.

(Наставак.)

Едгар (променутим гласом.)

Господине, човече, ил' шта си,
Одзови се!

Заиста је мртав!

Ал' не, није, миче се, још живи!

Каж' ми, ко си?

Одашта си створен?

Глостер.

Остави ме, да издахнем мирно!

Едгар.

Шта си, збори, од чега си створен!

Па нека си лакши од ваздуха,

Да си перо или мехур био,

Опет би се распрек'о к'о љуска

Од јајета, кад с оваког виса,

Од сто хвата, у провалу скочиш!

А ти живиш, и ти јоште збориш!

О, кажи ми, одашта си створен!

Нит' си крвав, нит' од бола хучеш,

Здрав и читав на јоште говориш!

Глостер.

Каж' ти мени, да л' ја од куд падох,

Или шта је са мном, где сам, куд сам!

Едгар.

Са онога страховита виса,

Што се диже над главама нашим,

Погледај га, само, погледај га!

На њем ласту не мож' да угледиш,

А камо ли икад да би мог'о,

Отуд чути цвркутање њено.

Ти си пао, ил' скочио отуд!

О, погледај, погледај горе.

Глостер.

Пријатељу, незнани човече,

У мен' нема очију ни вида;

Спасење ми одузето свако,

Самац себи живот да прекратим,
И учиним крај невољи својој!

Едгар.

Пруж' ми руку твоју, устај горе!

Стани право! — Како ти је, је ли?

Гле! Ти стојиш! Зар те ништ' не боли?

Глостер.

Никаквога не осећам бола,

Већ што очи штрецају ми јако,

Чак у мозак боде ме ко иглом!

Едгар.

О да чудног непојмљеног чуда!

Утеши се и умир' се сада!

Ал' кој' ово, што сад амо иде?

Долази **Лир** искићен којекаквим цвећем.

Нико тако не кити с' на свету,

У кога је здрав разум и памет!

Лир.

Има л' кога живога у свету,

Ко би мени нахудити мог'о,

Кад ја новце тол'ком свету кујем?

Зар ја нисам краљ! Ил' шта сам друго!

Едгар.

О, судбино, докле ћеш да тераш!

Лир.

Природа је у томе вештија.

Боље уме, него ли вештине!

На! Ево ти, човече, капаре!

Што си зап'о тако твоју стрелу,

Као какво чудовиште страшно!

Ев' и моје од челика руке!

Кам' голијат, куд се деде сада,

Зар он не сме да се огледамо!

Ха! Како си одлетела, тицо!

Хуј, хуј, тамо! Пр, пр! Тамо, тамо!

Хајд' у црну обмотај се вечност!

Стој! К'о иде! Шта је одзив!

Едгар.
Мирисни мајоран!
Лир.
Хајд', пролази!

Глостер.
Ко то збори! По гласу бих рек'о,
Да познајем тога, што говори!
По гласу бих рек'о, да је то краљ!

Лир.
Јест, свакако цене ме, ја сам краљ!
Гле, поданик од погледа мога
Како дршће, како од стра стрепи!
Па не бој се, поклањам ти живот!
Шта с' згрешио, због чега те туже!
Бррр! Пфуј! Пих! Апотекару,
Дај ми само један драм бизама,
Да окадим памет окужену,
По глави ми задах се просуо;
Брже дај ми, ево пара, дај ми!

Глостер.
Ох, дај да те пољубим у руку!

Лир.
Стани мало, да је утрем прво,
На самрт ми заудара рука!

Глостер.
Изнурена слико у природи!
Тако ће се једном васиона
Претворити, у ништа отићи!
Је ли, краљу, да ли ме познајеш!

Лир.
Очију се твојих опомињем!
Ал' што тако сада гледиш на ме?
Узалуд се трудиш, слеп Купидо,
Чин' очима што год ти је драго,
Ја се више заљубит' не могу!
Дед', прочитај ову писменицу,
Дед', погледај на рукопис овај!
(Показује му свој длан.) (Наставиће се.)

ПОЗОРИШТЕ НА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ У БЕОГРАДУ.

САСТАНАК LXVII. У БЕОГРАДУ 2. ЈАНУАРА 1875.

(По стенографским белешкама.)

Известилац М. Радовановић чита: Народно позориште: Управитељ позоришта 9.000 гр. пор.; Драматург 7.800 гр. пр.; Благајник 4.200; на помоћ народном позоришту 52.200 гр. пор.; на осигурање зграде, свега намештаја и имања позоришног од ватре 8.800 гр. пор. И овде већина одбора финансијског није ништа приметила за то, што је и у прошлом буџету било толико.

Секретар Ст. Д. Поповић. Молим вас чујте извештај мањине одбора финансијског. (Чита):

Помоћ народном позоришту, као по све луксузна, према много пречим неподмиреним потребама просветним укида се, и тиме се уштеђује 60.600 г. н.

П. Ђуричковић. Позориште, господо, по моме схватању, имање је једне задруге, а та је задруга Србија. Старешина једне задруге правилно је, ја мислим, да има у виду то, да најпре подмири све нужније потребе, па онда долази потреба за украшење дома, и т. д. И заиста старешини кућној, кад подмири најнужније потребе за опстанак свој, служи му на част да подмири и оне потребе, које ће му служити, као што напред рекох, за украшење дома свога. Позориште изгледа врло лепа установа за оне народе, који су све нужније по-

требе подмирили, али за нас, за нашу земљу, која има много нужних и најнужнијих питања и потреба, које су за наш живот нужне као ваздух за дисање, кажем да нисмо подмирили, а напротив подмирујемо оне потребе, које су нам мање нужне, — као што је позориште.

Један човек начини кућу, па тад почне најпре, ако је паметан, да набавља оне потребе, које су му преко потребне, па ће тек доцније куповати оне, које му на украшење служе; а ако он најпре почне куповати оне потребе, које му на украшење и увесељење служе, онда кад хтедне кућу да купи, он ће видети, да у џепу нема ништа, и тако ће остати без нужних потреба, а оне ће му, што му на украшење служе, пропасти. За то сам ја, да се на позориште за сад ни ситне паре не да, док Србија не буде најпре све своје нужније потребе подмирила, а доцније, кад буде у стању, нек се и на то троши, а за сад, као што рекох, на оне потребе, које су нам далеко нужније, треба трошити.

Ј. Марковић. Мањина одборска ставила је тамо примедбе своје за то, што је увидела, да позориште доиста нема за нас данас никакве вред-

ности. Кад би позориште српско било онакова типа, као што је било у старих Грка, кад су носили на позорницу живе карактере, било би можда неке користи за народ, кад би се у томе позоришту — на бини — стављали на углед карактери из народа и историје, који су што учинили и жртвовали се за народ, онда може бити да би било неке користи за народ. Али позориште наше, као што је данас, у коме се представља пуковник од 18 година, или где се каже, да један пропали гроф или барон не може да дигне сандук на леђа, што су му нежне руке, не одговара позиву нашег народа. Позориште наше није то, што би могло да користи, да је узчувано као што треба. Па кад није то, него је чисто једна

лукузна установа, ја сам да народ српски на ово не треба да плаћа. Али ако је то потреба једног извесног дела публике, онда она нека на то и троши, сваки је господар од свога џепа. Али кад то нема никакве цели и не одговара каквој потреби народној, онда зашто народ да страда. Народ има далеко веће потребе. Народ нема ни једне стручно земљеделске школе, ни једне занатлијске школе, нема ништа од оних установа, које би обучавале вредне раденике. Наш народ оре адамовим плугом, има осмоћошкова кола. Да позориште бар развија у нама неку тендецијозну мисао за неки виши рад, али и од тога ништа нема. Дакле позориште, овако као што је данас, нама ништа не треба. (Наставиће се.)

Д Л Ж С Т Ш Њ Ш

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

* (Дружина српског народног позоришта) вратила се са свога путовања 16. марта о. г. у Нови Сад, кад није могла ићи ни на коју другу страну, и ту ће давати једно двадесет представа. Дане је завршила дружина своје представе у Новоме Саду 6. јуна, а од то доба обишла је ова места наша: Руму, Вуковар, Винковце и Сомбор, где је целу зиму провела. Родољубиви Сомборци учинили су све, да наше позориште тамо што боље прође. Нека им је на томе хвала и слава!

За прву недељу одређени су ови комади за представу: У понедеоник 28. марта: „Стари каллар“. Карактерна црта у 5 делова, од Карла Жујина и Рајнхарда, с немачког превео Д. Јосиф, музика од Ивана пл. Зајца. — У уторак 29. марта први пут: „Младенци“. Шаљива игра у 3 чина, од Адолфа Вилбранда. С немачког. — У четвртак 30. марта: „Рукавица и лепеза“. Шаљива игра у 3 чина, од Бајара и Соважа, превео Ф. Оберкнежевић. — У суботу 2. априла први пут: „Девојачки завет.“ Шаљива игра у 5 чина, од грофа Александра Фредра, превео Е. Томић.

П О З О Р И Ш Т Е.

* (Народно позориште у Београду.) Управа народног позоришта била је одлучила, да и за време примирја даје две три представе у корист позоришне дружине, која је својим пожртвовањем заслужила била пажњу не само своје управе, него и целе публике. Дружина, као што пишу „Српске новине“, поред уговора, пристала је била на смањене плате, и ставила се ратном министру на расположење. Глумци одоше: који у војнике, који у војничку администрацију, а глумице у болничарске. И техничко особље би употребљено. Тим путем мислило се у неколико помоћи њиховом материјалном стању. После повраћајног мира народно позо-

риште прорадило је на ново и даје по две представе у свакој недељи.

* (Народно позориште у Загребу.) „Анкетном повељенству за народно казалиште“ предложена су била два предлога: један од пододбора, а други од владиног известиоца Мирка пл. Халпера. Пододбор је предложио, да се уведе стална управа у једној особи, којој би ваљало додати књижевничко веће са информативним гласом, и да се и на даље задржи драма и опера. Владин извештај на против предложио је, да се укине опера, а да се задржи само драма, и да се управа повери приватном подузетнику, коме би се имала дати годишња потпора од 16.000 фор. а. вр. Пододбор је одговорио на тај предлог владиног известиоца. Тај одговор пододборски био је пре неког времена расправљен у конференцији, којој је председавао сам бан. У тој конференцији усвојени су већином предлози пододборски, а одбијени владиног известиоца, по што се показало, да финансије народног позоришта иду на боље. Управа остаје, као што јавља „Vienac“, и од сада у рукама тајника земаљске владе Јос. Кнајсла, а од стране владине би изјављено, да се начин и особе управе не ће више тако често мењати. Опера и драма одржаће се и на даље. Осим тога поверила је конференција пододбору, да изради основу за пензионистаут, за драматичку школу, за обсег радње књижевног одбора, те ће пододбор имати још и да предложи особе за књижевно веће. По томе надамо се, вели „Vienac“, да је наше позориште пошло бољим путем, јер је алфа и омега праве трајности и сталности драматског завода школа и пензионистаут, а књижевници ће заиста бити у свему на помоћи том заводу. И мањак се знатно смањио. У осталом управа ће имати прилике, да уведе здраву реформу код опере, кад пробу садашњи уговори. На послетку желимо, да се тобожњи „балет“ са свим укине.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

1. ПРЕДСТАВА.

ВАН ПРЕТИЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У ПОНЕДЕЛИК 28. МАРТА 1877.

СТАРИ КАПЛАР.

КАРАКТЕРНА ЦРТА У 5 ДЕЛОВА, ОД КАРЛА ЖУЛИНА И РАЈНХАРДА, С НЕМАЧКОГ ПРЕВЕО Д. ЈОКСИЋ,
МУЗИКА ОД ИВАНА ПЛ. ЗАЦА.

О С О Б Е:

Генерал Гастон Рокбер	Зорић.
Таверни, набављач ране за војску	Лукић.
Каплар Симон	Ружић.
Пикар, драгонер	В. Јуришић.
Пигош, рекрут	Рашић.
Петар Фрошар, кнез у селу	Марковић.
Луцијан, симонов син	Сајевић.
Потишон, млад сељак	Добриновић.
Жермон, нотар	Бошковић.
Један ађутанат	* * *
Стеван, слуга	Бунић.
Мина Ранцбергова	Д. Ружићка.
Марија	Л. Хаџићева.
Емелина, дете од 4—6 година	М. Максимовићева.
Катарина, жена симонова	Ј. Поповићева.
Лиза, девојка из села	Л. Зорићева.

Официри, војници разног рода, народ. — Збива се први чин у Немачкој 1807 год., а остало у Француској на 15 година доцније.

У уторак 29. марта први пут: „МЛАДЕНЦИ“. Шаљива игра у 3 чина, од Адолфа Вилбрандта. С немачког.

Ко од наших преплатника жели своја места за ову представу задржати, нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдуже до 11 сахата пре подне.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 И ПО САХАТА.